

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Özel öğrenme güçlüğü eğitim sistemiyle yakından ilintili bir bozukluktur. Bu nedenle ilköğretim döneminde tanı konmaktadır.

Özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler; düşük okul başarısı akranlarından anlamlı derecede geri olmalarıyla fark edilebilirler. Konuşma, dinleme, okuma, yazma, matematik, akıl yürütmede önemli derecede güçlük yaşanması söz konusudur.

Öğrenme güçlüğü;

- Normal ya da normalin üzerinde zekâyâ sahip (IQ > 85),
- Birincil olarak psişik (ruhsal) bir hastalığı olmayan,
- Belirgin bir beyin patolojisi olmayan,
- Duyusal özürlü olmayan, dinleme, konuşma, okuma, yazma akıl yürütme ile matematik becerilerinin kazanılması ve kullanılmasında önemli güçlükleri olan,
- İkincil olarak kendini idare etme, sosyal algılama ve etkileşim sorunları yaşayan,
- Standart eğitime rağmen yaşına ve zekâsına uygun başarı gösteremeyen bireylerde görülen nörolojik kökenli gelişimsel bir bozukluktur (Demir, 2005).

"p, b, d, m, n" sıklıkla karıştırılan harflerdir.

Görsel uyarıları algılamakta da güçlükleri olduğu için yazılanları tersinden okuyup yazma sıklıkla görülmektedir. Örneğin "koy" yerine "yok" yazmak gibi.

Sayıları sıklıkla karıştırırlar. Ardıl olarak saymak kolay bir görevdir. Ancak eşleme yaparak ya da kategorileme yaparak sayı saymak ve dört işlemi "örneğin 5 yerine 2, 6 yerine 9 yazma" şeklinde karıştırdıkları görülmektedir.

Yön ve zaman kavramları yoktur.

Noktalama işaretlerini kullanmama, okurken yazıları takip edememe, eksik okuma ve ters yazma gibi belirtiler öğrenme güçlüğü'nün işaretleridir (Silver 1996).

Sıklık Yaygınlık

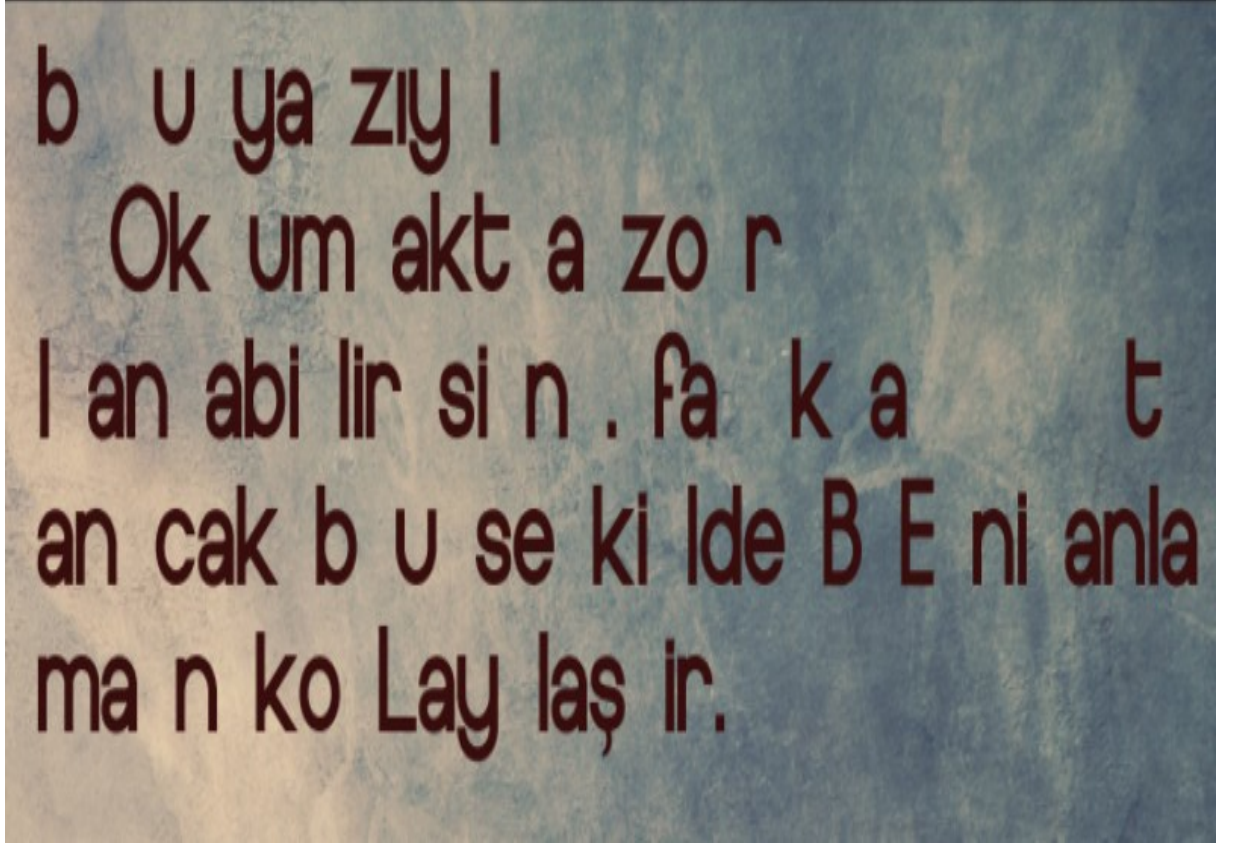
Araştırmalarda öğrenme güçlüğü'nün **erkek çocuklarda** daha sık rastlandığı görülmüştür.

Yaygınlık ile ilgili rakamlar farklılık göstermesine rağmen **öğrenme güçlüğü olan çocukların sayısının özel eğitimdeki en büyük grup olduğu ve özel eğitimde yaklaşık olarak % 50'lik bir dilimi kapsadığı belirtilmektedir.**

Özgül Öğrenme Güçlüğü Alt Tipleri

Okuma güçlüğü ile giden; (disleksi)

- Sözcük okuma yanlışları
- Okuma hızı ve akıcılığı yavaş
- Okuduğunu anlama az
- Harfler ve kelimelerin karıştırılması ve tersten algılanmasıdır.
- Okuma ve konuşmada zorluk yaşarlar.
- Okumada yaşitlarına göre daha geriden takip ederler.
- Genellikle ilkokula başlama dönemlerinde fark edilirler.
- Okurken yerleri kaybeder, satır atlar ya da aynı satırı tekrar okur.
- Bazı harfleri öğrenmekte zorlanırlar. Harfin şekli ile sesini birleştiremez.
- Okurken hece ekleyip çıkartabilirler. Uydurabilirler.
- Ters okuyabilirler (ev/ve -en/ne vb.)
- Okuduğu parçanın anlamını anlamakta ve parçayla ilgili sorulara cevap vermekte zorlanırlar.

Yazılı anlatım güçlüğü (disgrafi)

- Harf harf söyleme/yazma yanlışları
- Dil bilgisi ve noktalama yanlışları
- Yazılı anlatımın açıklığı ya da düzenin bozukluğu

- Sınıftaki yaştlarına göre **yazması yavaş,**
- Bir kelimeyi birden parçaya bölerek yazar.
- Yazma sorunları **P,D,B,G,H,Y,S,Z,U** gibi harfleri yazarken karıştırır ve ters yazar.
- Bazı harfleri unuttur bazılarını fazladan ekler.

- **Ayna hali** yazabilir (PİLAT=TALİP)
- **Büyük küçük harflerle** karışık yazar.
- Yazarken **harf/hece eksik bırakır**.
- Yazarken kelime aralarında **boşluk bırakmaz** ya da heceleri ayrı ayrı (sil gi, ka lem vb.) yazar.
- Sınıf düzeyine göre **imla ve noktalama hataları** yapar.
- Yaşlarına göre **insan resmi çizimleri kötüdür**.

Sayısal hesaplama güçlüğü ile giden;(diskalkuli)

- Sayı algısı
- Aritmetik gerçeklerin ezberlenmesi
- Doğru ve akıcı hesaplamalar ile öğrenme güçlüğü çektiği alan değerlendirilir.

- Problem çözerken **soruyu anlamakta zorlanır**.
- Soruyu çözerken **uygun bir sıra izlemekte zorlanır**. Hangi işlemi hangi sırada yapacağını unuttur.
- İşlem yaparken **sembolleri karıştırır**.
- **Çarpım tablosunu** ezberlemekte zorlanır.
- İşlem yaparken **eldeyi unutmama**, sayıları yanlış yerleştirme, toplama yaparken çıkarmaya geçme vb.. hatalar yapar.
- İki ve ya daha fazla basamaklı sayılarla **çarpma işlemi yaparken basamak kaydırmayı unuttur**. Sayıları yanlış yere yerleştirir.

Öğrenilmiş çaresizlik

Bazı çocukların özellikle aynı tür çalışmayı tekrarlararken üst üste başarısızlık duygusu yaşamış olmalarıyla kendini gösteren başarısızlık döngüsü anlamına gelir. Özel öğrenme güçlüğü olan çocuk akademik çalışmaları sırasında sık sık başarısızlık gösterdiği için öğrenilmiş çaresizlik duygusu geliştirmeleri olasıdır.

Öğretmenler ve Aileler Neler Yapabilir?

- **ÖÖG tedavi edilebilen bir hastalık değildir ve herhangi bir tıbbi tedavisi bulunmamaktadır.**
- Erken tanınması ve sonrasında da uygun şekilde eğitimle gerekli uyarlamaların yapılarak öğrencinin bu durumdan en az şekilde etkilenmesi sağlanmalıdır.
- Okulda öğrenci derslerde öne yakın oturulabilir. Mümkün olduğunca güdülenmesi yüksek ve yardımcı olabilecek öğrencilerle oturması sağlanabilir.
- Verilen ödevlerde ve yapılan sınavlarda öğrenciden istenen çalışmaların küçük adımlara bölünmesi sağlanabilir. Örn; özet çıkarması isteniyorsa “ana karakterlerin isimlerini yaz, öykü hangi ülkede geçmiş?” gibi parçalara bölünebilir.
- Yazıda font boyutlarını büyütme (en az 14-16 punto), satır aralarını açmak okumayı kolaylaştırır.
- Bej, kırık beyaz, sarı tonlarında sayfalar tercih edilebilir.
- Bilgileri küçük parçalar halinde verin, sık sık tekrar etme ve geriye dönüp gözden geçirme fırsatı vermeye çalışın.
- Farklı sözcüğü bulma, eşleştirme, “p,b,d” gibi benzer harfleri sırayla daire içine alma, imla kurallarına uygun sözcükler, aktiviteleri sıraya koyma, alfabetik sıraya koyma, eksik harfli sözcükleri tamamlama gibi oyunlar verilebilir.
- Bellekleri zayıf olabileceğinden “yapılacaklar listesi” oluşturmaları sağlanabilir. Öğrenilen bilgilerin aynı gün tekrarlanması sağlanmalıdır.
- Farklı duyular için içine katılabilir. Örn; sözcüğü havaya parmağıyla yazma, oyun hamurlarıyla yazma gibi
- Bir hareket gösterilirken tam karşısında değil yanında durulabilir. Kafa karışıklığını azaltır.
- Sol-sağ, yukarı-aşağı gibi yön ifadeleri karıştırılabildiğinden “cama dön”, “bana dön” gibi ifadeler kullanılabilir.
- Sınavlarda ek süre verilebilir.
- Yazıda güçlük çekiyorsa sözlü sınav yapılabilir.
- Yazılı sınavlar kısa cevaplı ve az sorulu olarak düzenlenebilir.
- Yüksek sesle kitap okuyup öğrencinin takip etmesini sağlamak en etkili yöntemlerdendir.

